

Riksantikvarieämbetet
Avdelningen för arkeologiska undersökningar

UV ÖST RAPPORT 2007:17
ARKEOLOGISK FÖRUNTERSÖKNING

Arkeologisk undersökning vid Backgården

RAÄ 173
Backgården 2 och 3, Kvarnön
Motala stad och kommun
Östergötland

Dnr 422-522-2007

Fredrik Molin

UV ÖST RAPPORT 2007:17

ARKEOLOGISK FÖRUNDERÖKNING

Arkeologisk undersökning vid Backgården

RAÄ 173

Backgården 2 och 3, Kvarnön

Motala stad och kommun

Östergötland

Dnr 422-522-2007

Fredrik Molin

Riksantikvarieämbetet

Avdelningen för arkeologiska undersökningar

Riksantikvarieämbetet

Avdelningen för arkeologiska undersökningar

UV Öst

Roxengatan 7, 582 73 Linköping

Tel. 013-24 47 00

Fax 013-10 13 24

uvost@raa.se

www.raa.se/uv

Produktion/grafisk form Britt Lundberg

Grafik Lars Östlin

Utskrift UV Öst, Linköping 2007

Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriverket, 801 82 Gävle. Dnr L 1999/3.

© 2007 Riksantikvarieämbetet

UV Öst, Rapport 2007:17

ISSN 1404-0875

Innehåll

Sammanfattning 5

Referenser 7

Administrativa uppgifter 7

Fig 1. Karta över Östergötland med platsen för undersökningen markerad.

Fig 2. Fastighetskarta med sökschakt och förundersökningsområdet markerat. Skala 1:10 000.

Arkeologisk förundersökning

Arkeologisk undersökning vid Backgården

Sammanfattning

Riksantikvarieämbetet, Avdelningen för arkeologiska undersökningar, UV Öst, utförde under februari månad 2007 en arkeologisk förundersökning, del 1, inom fastigheterna Backgården 2 och 3 på Kvarnön i Motala stad och kommun, Östergötland. Förundersökningen utfördes som sökschaktsgrävning med grävmaskin, delvis inom registrerad begränsning för RAÄ 173, Motala by.

Förundersökningen föranleddes av planerna på att bygga fyra friliggande enbostadshus med tillhörande garage/förrådsbyggnader. Ansökan har inkommit från Björn Persson, Motala. Undersökningen har skett på uppdrag av Länsstyrelsen i Östergötlands län som även stått för samtliga kostnader.

Området är beläget centralt i Motala på Kvarnön mellan Göta kanal och Motala ström. Platsen skjuter ut som en udde och begränsas i söder och öster av Motala ström. Marken sluttar svagt ner mot strömmen, ca 92 m ö h, både mot norr och mot söder.

Planområdet ligger i anslutning till Göta kanal som är av riksintresse för kulturmiljövården. Fastigheterna ligger delvis inom registrerat fornlämningsområde, RAÄ 173 i Motala socken. Fornlämningsområdet omfattar Motala Södra och Norra by, enligt utsträckning från 1637 års karta. Äldsta skriftliga belägg är från 1288 (Lindeblad 2001). På 1712 års geometriska avmätning finns två gårdar markerade inom planområdet. Strax väster om dessa finns markerat en kvarnlämning. Då inga lämningar är synliga på platsen idag, och då urschaktningsgraden kunde förmodas vara hög beroende på att bytomten varit bebyggd under lång period, så beslutades om att enbart utföra en arkeologisk förundersökning, del 1, med syfte att klargöra om och i vilken omfattning fornlämningar förekommer inom planområdet.

De senaste årens undersökningar i Motala har även accentuerat betydande förhistoriska lämningar längs med strömmen, inte minst i samband med undersökningarna vid Strandvägen 1 och Verkstadsvägen inför den nya järnvägsbron i Motala. På södra sidan av Motala ström vid Strandvägen 1, samt på botten av strömmen, utfördes under åren 2000–2003 en större arkeologisk slutundersökning. Undersökningen omfattade en mesolitisk stenåldersboplatz daterad till mellan ca 6000–4000 f Kr samt hantverkslämningar från yngre järnålder. På botten av Motala ström undersöktes en pålanläggning som dendrodaterats till senare delen av 1000-talet samt en stenkista från 1600-talet. Här påträffades även talrika fynd från stenålder (se Carlsson 2004a, 2004b; Gruber 2005). På motsatta sidan vid Verkstadsvägen har yngre lämningar i form av kulturlager och stenpackningar påträffats. De yngre lämningarna kan möjligen tolkas som härrörande från platsen för en vikingatida/tidigmedeltida gårdsbebyggelse (Wennström 2006).

Förundersökningen utfördes i form av sökschaktsgrävning med grävmaskin. Totalt grävdes 12 stycken söschakt, vilket motsvarar ca 162 löpmeter. Schaktbredden uppgick till 1,5 meter. Inga fornlämningar kunde konstateras inom planområdet.

Förundersökningen visade att större delen av Backgården 2 sedan tidigare är urschaktad och återfylld, sannolikt i samband med dels rivningen av tidigare hus närmast Verkstadsvägen i väster samt renoveringen av Motala Hällegård inom fastigheten Backgården 4 i öster. Här sträcker sig även ledningsgravar för el, tele samt V/A. Inom Backgården 3 finns bevarad matjord och ursprunglig orörd undergrund (botten). Inga lämningar kunde dock konstateras.

Riksantikvarieämbetet, UV Öst, anser efter utförd undersökning att exploatering är möjlig utan vidare antikvariska åtgärder inom de berörda fastigheterna. Länsstyrelsen fattar vidare beslut i ärendet.

Linköping i februari 2007

Fredrik Molin

Referenser

- Carlsson, T. 2004a. Mesolitikum och yngre järnålder på Strandvägen 1. Arkeologisk slutundersökning. Riksantikvarieämbetet. UV Öst, Dokumentation av fältarbetsfasen 2004:2.
- Carlsson, T. (red) 2004b. Mötesplats Motala – de första 8 000 åren. Riksantikvarieämbetet. UV Öst. Linköping.
- Gruber, G. (red) 2005. Identities in Transition – Mesolithic Strategies in the Swedish Province of Östergötland. Riksantikvarieämbetet, Arkeologiska undersökningar, Skrifter 64. Linköping.
- Lindeblad, K. 2001. Motala – en medeltida centralort? Ur (red) Andrén, A., Ersgård, L. & Wienberg, J. Från stad till land. En medeltidsarkeologisk resa tillägnad Hans Andersson. Almqvist & Wiksell International. Stockholm.
- Wennström, S. 2006. Boplatslämningar vid Motala ström. Riksantikvarieämbetet. UV Öst, Rapport 2006:38.

Administrativa uppgifter

Län: Östergötland

Landskap: Östergötland

Kommun: Motala

Socken: Motala

Plats: Backgården 2 och 3

Fornlämning: RAÄ 173

Läge: Ekonomiskt kartblad 8F 8b MOTALA

Undersökningens mittpunkt: X6490501 Y1456202

Koordinatsystem: RT90, 2,5 gon V

Riksantikvarieämbetet dnr: 422-522-2007

Länsstyrelsen dnr: 431-1527-07

Länsstyrelsen beslutsdatum: 2007-02-05

Projektnummer: 1520908

Intrasisprojekt: O2007007

Rapportnummer: 2007:17

Ansvarig arkeolog: Fredrik Molin

Personal: Arne Jernér

Underkonsult: ÖGRÄF, Klockners Maskingrävning

Beställare: Länsstyrelsen Östergötland

Kostnadsansvarig: Länsstyrelsen Östergötland

Undersökningstid: 2007-02-06–02-08

Undersökt yta: Ca 162 löpmetrar

Arkivhandlingar: FMIS

Fynd: Inga fynd tillvaratogs